

مرکز آموزشی درمانی شفا

عنوان سند:

پمفلت موکورمایکوزیس (قارچ سیاه)

کدسند: NO-BK-۳۱۴

تهیه کننده و تنظیم کننده: فرحناز نریمیسا

سوپروایزر آموزش سلامت

منابع: سایت آموزشی NHS

مقالات معتبر علمی مگیران

درگیری ریه‌ها ایجاد شود. شکم درد، حالت تهوع، استفراغ و خونریزی گوارشی، خون در مدفوع و اسهال می‌تواند در هنگام درگیری دستگاه گوارش ایجاد شود. پوست مبتلا به دلیل از بین رفتن بافت ممکن است به صورت تکه ای حساس و مایل به قرمز با مرکز تیره ظاهر شود. ممکن است زخم وجود داشته باشد و بسیار دردناک باشد. افراد مبتلا به عفونت منتشر شده در مغز می‌توانند دچار تغییر وضعیت روانی یا کما شوند.

انتقال بیماری

این قارچ ممکن است در بدن خیلی از افراد وجود داشته باشد ولی در بدن افراد سالم باعث بیماری نمی‌شود و فقط در صورت داشتن عوامل مستعد کننده بیماریزا می‌باشد.

اکثر افراد به‌طور مکرر و بدون ایجاد بیماری در معرض موکورالز قرار می‌گیرند موکورمایکوزیس عموماً با تنفس، خوردن غذای آلوده یا گرفتن هاگ قالب از نوع سنجاقی در زخم باز منتشر می‌شود هنگامی که کپک‌ها روی ملحفه‌های بیمارستان قرار می‌گیرند، از طریق سیستم‌های تهویه یا از طریق چسب منتقل شوند پس تعویض ملحفه ضروری می‌باشد. **این بیماری بین افراد منتقل نمی‌شود.**

پیشگیری: اقدامات پیشگیرانه در افراد مستعد شامل استفاده از ماسک در مناطق گرد و غبار، جلوگیری از تماس مستقیم با ساختمانهای آسیب دیده از آب و دارای پوشیدگی و قارچ زدگی و محافظت از پوست، پا و دستها در مواردی که در معرض خاک یا کود دامی مانند باغبانی یا برخی کارهای خاص در فضای باز باشد است.

توجه: از مصرف خودسرانه **دگزامتازون** خودداری شود و تنها با دستور پزشک مصرف گردد.

درمان جراحی به روش آندوسکوپی بینی که باعث تخلیه قارچ‌ها از بینی و سینوس‌ها می‌شود (مواد سیاه رنگ) و محیط را پاک می‌کند. نگه داشتن قندخون در حد طبیعی این ماده معمولاً سینوسها و مغز را آلوده کرده و منجر به آبریزش بینی، تورم و درد یک طرفه صورت، سردرد، تب و بافت‌مردگی می‌شود. انواع دیگر بیماری ممکن است ریه‌ها، معده و روده‌ها و پوست را آلوده کند. این بیماری به‌طور کلی با تنفس، خوردن غذای آلوده یا قرار گرفتن هاگ‌هایی از نوع سنجاقی در یک زخم باز گسترش می‌یابد. این قارچ‌ها به‌طور مکرر در تجزیه مواد آلی مانند میوه و سبزیجات پوسیده، برگ و کود حیوانی وجود دارند، اما معمولاً افراد را تحت تأثیر قرار نمی‌دهند و بین افراد منتقل نمی‌شود. تشخیص توسط بیوپسی و بافت‌برداری انجام می‌شود و با استفاده از تصویربرداری می‌توان میزان بیماری را تعیین کرد.

نشانه‌ها:

عفونت معمولاً از دهان یا بینی شروع می‌شود و از طریق چشم وارد سیستم عصبی مرکزی می‌شود. تورم یک طرفه صورت، سردرد، احتقان در بینی و سینوس (گرفتگی سینوس)، «ضایعات سیاه» به سرعت در حال رشد در سراسر بینی یا قسمت فوقانی دهان، تب و تورم چشم می‌تواند در اثر سینوس یا مغز ایجاد شود. ممکن است چشم‌ها برآمده باشند تب، سرفه، درد قفسه سینه و دشواری در تنفس یا خلط خونی، می‌تواند در هنگام

موکور: نام گروهی از قارچ‌هاست و ناشی از قارچ سنجاقی است که در کپک نان و گرد و خاک به وفور یافت می‌شود. هاگ قارچ در محیط وجود دارد، در خاک، گیاهان، کود حیوانی و میوه‌ها و سبزیجات فاسد زندگی می‌کند به عنوان مثال در قالب نان و میوه یافت می‌شود و به‌طور مکرر تنفس می‌شود، اما فقط در برخی از افراد باعث بیماری می‌شود. هاگ علاوه بر تنفس در بینی، سینوس‌ها و ریه‌ها، می‌توانند از طریق بریدگی یا زخم باز وارد پوست شوند یا در صورت خوردن در روده رشد کنند. پس از رسوب، قارچ رشد می‌کند و باعث تولید نخینه‌هایی می‌شود که به رگ‌های خونی حمله کرده و باعث از بین رفتن بافت‌ها و تشکیل ترومبوز می‌شوند این قارچ در افراد عادی نمی‌تواند از پس سیستم ایمنی برآید ولی وقتی به بدن افرادی که نقص ایمنی دارند وارد می‌شود، تخریب شدیدی ایجاد می‌کند.

موکور مایکوزیس یا قارچ سیاه یک بیماری عفونی قارچی نادر و تهاجمی است که قبلاً با نام زیگومیکوزیس نیز نامیده میشد به سرعت پیشرفت می‌کند و بینی، سینوس‌های پارانیزال و مغز و کام را تحت تاثیر قرار می‌دهد. بیماری که به دیابت کنترل نشده مبتلا هستند، مستعدترین افراد برای ابتلاء به این نوع بیماری عفونی هستند. این قارچ از حفره‌های بینی داخل سینوس‌ها و از آنجا به چشم‌ها وارد می‌شود. فرد مبتلا در ابتدای بیماری دچار علائمی شبیه سینوزیت، یعنی گرفتگی بینی و ورم یکطرفه صورت است ولی روز به روز بدتر می‌شود و به‌رغم دریافت آنتی بیوتیک بهبود نخواهد داشت. در بیشتر موارد قارچ بعد از نفوذ به چشم باعث مشکلات بینایی یا باز نشدن پلک چشم‌ها می‌شود و در این حال اگر زود به بیمار رسیدگی نکنیم، بینایی وی برای همیشه از دست خواهد رفت.

گسترش قارچ به داخل مغز از طریق رگ‌ها و بتدریج صورت خواهد گرفت و بیمار دچار فلج در قسمت‌هایی از بدن خواهد شد.

افراد آسیب پذیر برای بیماری:

عوامل مستعد کننده موکور مایکوزیس شامل: دیابت شیرین کنترل نشده - فشارخون بالا - مبتلایان به ایدز - پیوند اعضا - سل - سرطان‌هایی مانند لنفوم، نارسایی کلیه، تحت درمان با کورتیکواستروئید طولانی مدت و درمان سرکوب سیستم ایمنی، سیروز و سوءتغذیه است - سابقه پرتودرمانی یا شیمی درمانی دارند - نوتروپنی دارند - بدخیمی‌های خونی دارند - سطح آهن و آلومینیوم در خون آن‌ها بالا است - بدن آن‌ها کم آب است - اسهال دارند - اسیدوز متابولیک دارند و... "کلا" دارای نقص سیستم ایمنی هستند. و همچنین در بین افرادی که در وضعیت نامناسب بهداشت فردی و محیطی قرار دارند.

ارتباط قارچ سیاه با کووید ۱۹:

کورتیکواستروئیدها معمولاً در درمان کووید ۱۹ استفاده می‌شوند. و آسیب‌های ناشی از سیستم ایمنی بدن را در طی عفونت ویروس کرونا کاهش می‌دهند. آنها سرکوب کننده سیستم ایمنی هستند و باعث افزایش سطح قند خون در بیماران دیابتی و غیر دیابتی می‌شوند. تصور می‌شود که هر دو این عوارض ممکن است در موارد بروز موکور مایکوزیس نقش داشته باشند.

تشخیص بیماری:

تشخیص سریع و درمان فوری در قارچ سیاه بسیار حائز اهمیت میباشد. برای تشخیص نیاز به نمونه برداری از ناحیه آسیب دیده است. آزمایش‌ها همچنین ممکن است شامل کشت و تشخیص مستقیم قارچ در مایع ریه، خون، سرم، پلاسمو ادرار باشد. آزمایش خون شامل شمارش کامل خون برای جستجوی خاص نوتروپنی (کاهش گلبولهای سفید) است. سایر آزمایش‌های خون شامل تعیین سطح آهن، گلوکز خون، بی کربنات و الکترولیت‌ها است.

تصویر برداری

برای تشخیص اغلب رادیولوژی مانند سی تی اسکن از ریه‌ها و سینوس‌ها انجام می‌شود. در صورت نیاز انجام جراحی می‌تواند منجر به باقی ماندن بخش‌های حیاتی و مهم ناحیه درگیر احتمال آسیب به بیماران کاهش چشمگیری می‌یابد. باید وجود هر گونه ورم صورت، ورم چشم و باز نشدن پلک در افراد دیابتی یا افرادی که تحت شیمی درمانی هستند را جدی تلقی کرد. خروج مواد سیاه رنگ از بینی در موارد پیشرفته بیماری

اصول درمان بیماری

- تشخیص زودرس بیماری در مراحل ابتدایی - درمان با آنتی بیوتیک و ضد قارچ مناسب که هم‌اکنون در ایران شامل آمپول‌های آمفوتریسین است. «آمفوتریسین بی» اصلی‌ترین داروی ضد قارچ برای درمان مبتلایان محسوب می‌شود (درمان باید بلافاصله با داروهای ضد قارچ تجویزی آغاز شود. دارو رشد قارچ را متوقف کرده، آن را نابود می‌کند و عفونت را کنترل می‌کند).